



*Cenne, bezcenne/
utracone*

Rada redakcyjna
Sławomir Adamczyk, Monika Kuhnke
Jacek Miler, Piotr Ogrodzki
Urszula Paszkiewicz, Anna Różycka

Redaktor naczelny
Barbara Kobielska

oprac. graficzne Karvázy ©

Współpraca redakcyjna
Małgorzata Pawlak-Dyrzyńska

korekta Maciej Świątek

Ośrodek Ochrony i Konserwacji Zabytków
00-461 Warszawa, Al. Ujazdowskie 6
tel./fax 621 04 45; tel. 628 22 85

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Polskiego
Dziedzictwa Kulturalnego za Granicą
00-071 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmie-
ście 15/17 tel./fax 826 30 59

wydawca **pagina** sp. z o.o.
02-878 Warszawa, ul. Gajdy 38a

Zamówienia na egzemplarze
prosimy kierować pod adresem redakcji

3

Rok 1997 w OOI:KZ

Piotr Ogródzki

4

O obrazach i pieniądzach, czyli rynek'97

Sławomir Bożdok

6

Oferta IFAR

Jan Larecki

O ekspertyzach i ekspertach

Andrzej Ryszkiewicz

7

Ekspert w podziemiu

Janusz Miliszkiewicz

8

Katalog strat wojennych (1939-1945)

Monika Kuhnke

9

Relikwiarz św. Korduli

Monika Kuhnke

10

Działalność TONZP na terenie Rosji

Jacek Miler

12

Katalog strat

Monika Barwik

16

Kradzież w Pszczynie

Piotr Ogródzki

18

O włamaniach i kradzieżach w 1997 r.

20

„Kąpiąca się” i inne

Krzysztof Lesiak, Janusz Mróz

22

Miesięcznik „TRACE”

Piotr Ogródzki

23

Jak zdobiono kościół w Gieranonach?

Katarzyna Kolendo

24

Dzień, który wstrząsnął Florencją

Jan Larecki

27

Summary

Rok 1997 nie był najlepszym rokiem w historii Ośrodka Ochrony i Konserwacji Zabytków. Jak większość instytucji budżetowych trafiły nas kłopoty finansowe i za duży sukces poczytujemy sobie systematyczne wydawanie dwumiesięcznika „Cenne, bezcenne, utracone”. Nie byłoby to możliwe, gdybyśmy mieli do dyspozycji tylko nasze własne środki. Wydatna pomoc Pełnomocnika Rządu ds. Polskiego Dziedzictwa Kulturalnego za Granicą umożliwiła nam spokojną pracę. Z dochodzących do nas informacji wiemy, że nasze pismo zdobyło sobie uznanie czytelników. Dziękujemy wszystkim za słowa uznania, dziękujemy za uwagi krytyczne. Każdy głos staramy się dokładnie przestudiować, a wynikające z analiz wnioski wykorzystujemy.

Do naszych ubiegłorocznych sukcesów zaliczamy również dwa sympozja. Wspólnie z Muzeum-Zamkiem w Malborku zorganizowaliśmy spotkanie muzealników z całego kraju nt. „Organizacja i zabezpieczenie wystaw czasowych”. W sympozjum wzięło udział ponad 80 osób z całego kraju. Z każdym rokiem wzrasta wymiana muzealna, a co za tym idzie rośnie liczba organizowanych wystaw czasowych. Ich organizacja różni się zdecydowanie od przygotowań towarzyszących wystawom stałym. Umowy międzynarodowe na wypożyczenie zbiorów, gwarancje rządowe i ubezpieczenia, odprawy celne, transport, zmiana aranżacji wnętrza, oświetlenia, zmiany zasad ochrony obiektu, to tylko niektóre aspekty zorganizowanego w Malborku spotkania. Drugie sympozjum poświęcone było problemom osuszania obiektów zabytkowych. Lipcowa powódź nadała temu spotkaniu szczególny wymiar. Wspomniana wcześniej zwiększona wymiana muzealna zaowocowała dużą ilością transportów dóbr kultury. Ośrodek w minionym roku koordynował 115 transportów, a sam prowadził 11 – specjalnego znaczenia. Sporządziliśmy oceny związane z ochroną i zabezpieczeniem ponad 60 muzeów i 17 obiektów sakralnych. Do centralne-

go katalogu skradzionych i zaginionych dóbr kultury trafiło ponad 250 dzieł sztuki i antyków. Mimo kłopotów finansowych rozpoczęliśmy prace nad ewidencją drewnianego budownictwa sakralnego. Zdecydowaliśmy się na ten krok z uwagi na ogromne straty jakie co roku powstają w zasobach budownictwa drewnianego. Nie zastępujemy ani nie wyręczamy w tym zakresie innych instytucji. Staramy się zebrać wszystkie rozproszone materiały i sporządzić aktualną dokumentację fotograficzną obrazującą stan zachowania drewnianych obiektów sakralnych na koniec XX wieku. Często spotykaliśmy się z brakiem zrozumienia dla tego, co robimy. Niektórzy mówili – przecież jest Ośrodek Dokumentacji Zabytków, czy Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk. Wszystko to prawda, ale dokumentacja jest niekompletna, a wielu przypadkach nieaktualna. Pożary niszczą prawie każdego roku kilka zabytków drewnianych. Naszym celem jest szybkie i pełne udokumentowanie stanu zachowania drewnianego budownictwa sakralnego na koniec XX wieku. Na tym nasza rola się skończy, a konserwatorzy i naukowcy otrzymają informację, która będzie przydatna w ich pracy.

Nie są to oczywiście wszystkie prace zrealizowane przez Ośrodek Ochrony i Konserwacji Zabytków w 1997 roku. Można byłoby jeszcze szerzej przedstawić współpracę międzynarodową, zorganizowanie polskiego stoiska na targach konserwatorskich w Paryżu, prowadzenie sekretariatu Międzyresortowej Komisji ds. Rewaloryzacji Miast Historycznych, czy obsługę rzeczoznawców ministra kultury i sztuki, ale nie miejsce i pora na rozpisywanie się o naszej pracy.

Na zakończenie chciałbym życzyć wszystkim naszym Czytelnikom, Przyjaciołom i Sprzymierzeńcom wszystkiego najlepszego, dużo zdrowia, spełnienia planów osobistych i zawodowych w roku 1998.

Piotr Ogródzki

Dyrektor

Ośrodka Ochrony i Konserwacji Zabytków